

میزگرد آموزشی ابزار

مبانی
آموزش،
حرفه
معلمی

تألیف و ترجمه
دکتر نییره شاه‌محمدی
افشین چمن‌آرا

اشاره

مدارس محیط‌هایی اجتماعی و قراردادی هستند که عناصر تشکیل‌دهنده آن دانش‌آموزان، معلمان و شرایط یادگیری هستند. چنین محیطی، لازم است به‌طور مداوم بازسازی و در فرایندی مداوم، منظم و خودپایدار به‌سازی شود. این مهم نه با دستور یا پیشنهاد، کنترل منابع یا نظارت و ارزشیابی نیروی انسانی، بلکه با «ترویج یادگیری» به معنی گسترش مهارت‌های بازبینی عملکردها و واکاوی پیش‌فرض‌های ذهنی معلمان و مشارکت آن‌ها در تبیین آرمان، کسب آگاهی و توسعه صلاحیت‌های حرفه‌ای خود ممکن است. لیب‌من، لازمه پرورش حرفه‌ای مؤثر معلمان را مشارکت آن‌ها در پژوهش‌های حین عمل، بازخورد و بازاندیشی‌های برگرفته از تجربه‌های همکاران در گفت‌وگوی چند جانبه و حرفه‌ای می‌داند. به زعم او، معلمان در این فرایند قادرند درباره تجربه‌های آموزشی فردی و گروهی یکدیگر عمیق‌تر تفکر کنند و آموختن برای بهتر زیستن (با تأکید بر زندگی حرفه‌ای معلمان و مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان) را از طریق تعامل با یکدیگر ترویج کنند. در این راستا، یکی از روش‌های متداول، اجرای میزگردهای آموزشی معلمان است.

میزگرد آموزشی چیست؟

میزگرد آموزشی یکی از با ارزش‌ترین روش‌هایی است که در مدرسه، سطح منطقه، استان یا کشور، برای افزایش مهارت‌های آموزشی معلمان و توسعه فرهنگ همکاری بین آنان به‌کار می‌رود. در این روش، مدیران و معلمان منطقه به‌صورت شبکه‌ای با یکدیگر کار و

کلید واژه‌ها:

ترویج
یادگیری،
بازخورد،
بازاندیشی،
عملکرد

معلم و دانش‌آموزانش را به نقد و بررسی می‌گذارند. تماشای وقایع کلاس درس از نزدیک، به همراه کارگروهی منظم، به رشد و ارتقای آموزش و یادگیری دانش‌آموزان کمک می‌کند.

مزایا

معلمان غالباً سؤال می‌کنند آیا برگزاری این میزگردها به افزایش میزان یادگیری دانش‌آموزان کمک می‌کند؟ آیا نمرات امتحانی آن‌ها را بالا می‌برد؟ و به‌طور خلاصه مزایای آن چیست؟

در پاسخ می‌توان به نکات زیر اشاره کرد:

- میزگردهای آموزشی به معلمان، مدیران و بازرسان کمک می‌کند به روش منظم و هدفمندی به کلاس درس بنگرند.
- هدف این روش ارائه بازخورد به معلم نیست، بلکه هدف اولیه آن مشاهده معلمان و مقایسه تجربیات آموزشی آن‌ها با معلمانی است که آن‌ها را مشاهده کرده‌اند.
- در میزگردهای آموزشی صحبت از معلم خوب یا ضعیف نیست، بلکه کانون توجه فرایندی است که در کلاس رخ می‌دهد و باعث می‌شود دانش‌آموزان بیشتر درگیر یادگیری شوند.
- از آنجا که معلمان کمتر فرصت دارند به مشاهده بپردازند و در زمینه آموزش کلاسی و یادگیری بازخورد دهند، این فرایند زمانی

مشورت می‌کنند. فرض اساسی این روش آن است که معلمان، مدیران، راهنمایان تعلیماتی، بازرسان آموزشی و سایر بازدیدکنندگان، مفهوم آموزش با کیفیت بالا را از طریق مشاهده معلمان و دانش‌آموزان در فرایند آموزش و بحث و گفت‌وگوی معنی‌دار، پس از مشاهده و تجزیه و تحلیل اطلاعات، درک کنند و درباره بهبود عملکرد آموزش نکاتی بیاموزند. به عبارت دیگر، میزگرد آموزشی، فرایندی کاملاً طراحی شده است که در آن به‌جای صحبت درباره خوب یا بد یا ضعیف بودن معلمان، زمان قابل توجهی صرف مشاهده دانش‌آموزان می‌شود و بر این موضوع تمرکز می‌کند که «در کلاس درس چه جریانی باعث می‌شود تا دانش‌آموزان در فعالیتی چالش‌انگیز درگیر شوند؟ تفاوت این فرایند با زمانی که یادگیری در کلاس اتفاق نیفتاده است چیست؟»

فرایند میزگرد آموزشی مثالی از تجربه عملی خاص است. نکته کلیدی در این روش آن است که هر دانش‌آموز به کسب تجربه و بهبود عملکرد آموزشی خود می‌پردازد. همچنین، سایر اعضای میزگرد بیشتر وقت خود را در کلاس‌های درس می‌گذرانند و به آموزش‌هایی که معلم انجام می‌دهد به دقت نگاه می‌کنند و عملکرد هر